

ULTIMUL BĂIAT DE LA AUSCHWITZ

O poveste reală și tragică
despre supraviețuirea
în Holocaust

MOSHE BOMBERG

TRADUCERE DE DORINA TĂTĂRAN

CORINT
FICTION

MOSHE BOMBERG

ULTIMUL BĂIAT
DE LA
AUSCHWITZ

Traducere din limba engleză de
Dorina Tătăran

CORINT
FICTION

XI

Coșmarul de Crăciun

Incidentul biciuirii a avut loc cam cu o lună înainte de Crăciun. În timp ce eu mergeam cu dificultate, fiind în convalescență, a început o agitație ciudată prin lagăr. Era multă tensiune în aer și existau zvonuri despre înaintarea rușilor. Se vorbea că se va întâmpla ceva de Crăciun. Germanii au contribuit și ei la zvonuri – tâmplarii au adus multe scânduri și tije de metal și au început să construiască o structură mare, ce a căpătat încet forma unui brad enorm. Construiau germanii un brad mare pentru a sărbători Crăciunul? Se vorbea despre nevoia de propagandă a germanilor și despre fotografiile cu sărbătorile din lagăr pe care lumea le va vedea.

„Comentatorii” au susținut că acest lucru ar trebui interpretat ca începutul sfârșitului, trădând frica germanilor de opinia lumii. Unii pretindeau chiar că germanii începeau să se pregătească pentru capitulare și aranjau dovezile în favoarea lor. „Acesta este un ordin de sus, pentru a schimba direcția”, spuneau ei. Instalația era enormă: pe o bază de grinzi groase au pus brazi tineri, acoperiți de frunze. Au montat reflectoare mari de jur împrejur, pentru a lumina bradul.

Apoi a venit Ajunul Crăciunului. A avut loc o adunare a tuturor rezidenților lagărului. Prizonierii strânși acolo primiseră haine curate în ziua aceea. Bradul era luminat și strălucitor. Chiar și pesimiștii erau liniștiți. Șiruri de soldați SS înarmați stăteau de jur împrejur, strălucind în uniformele lor călcate.

Comandantul lagărului a urcat pe scena de lângă brad și a început un discurs, ca de obicei, despre nevoia de a contribui la efortul de război german, despre armatele victorioase și despre necesitatea de a le ajuta în lupta lor pe front și așa mai departe. Comandantul și-a încheiat discursul și a părăsit scena. În locul lui a urcat un alt ofițer SS, care avea în mână o listă.

— Următoarele numere trebuie să se apropie imediat de scenă, a zis el.

Și a citit douăsprezece numere. Kapo, care în mod evident știa ce se va întâmpla, au adunat oamenii din barăci și i-au adus în centru. Spre surprinderea noastră, am văzut că erau de toate naționalitățile: evrei, greci, romi, polonezi, francezi, olandezi, maghiari, ruși și un german – deținut politic, după însemn.

Cei doisprezece bărbați au fost aduși în fața bradului. Brusca, o tăcere teribilă s-a așternut peste întreaga curte și peste lagăr și apoi orchestra a început să cânte. Doisprezece soldați SS înarmați s-au apropiat. Kapo, cei care îi aduseseră pe oameni, au scos douăsprezece ștreanguri ascunse printre crengile bradului. Fiecare kapo a pus o funie în jurul gâtului prizonierului său, iar strigătele acelor prizonieri s-au amestecat cu sunetele orchestrei ce interpreta imnul nazist. Reflectoarele luminau bradul german, fiecare reflector fiind îndreptat spre cadavrul spânzurat al unui prizonier

ridicat la o înălțime de doi metri, cu ajutorul unui sistem de scripeți din copac.

Imnul s-a încheiat și, în timp ce notele se estompau, grupurile au defilat în jurul scenei și au fost trimise înapoi în barăcile lor. La cină, având în vedere sărbătoarea, am primit două porții de pâine în loc de una, cum primeam de obicei...

Dar lagărul era ciudat de tăcut. Obișnuitul vacarm de după masă nu se auzea. Toți erau închiși în barăcile lor. Nici măcar în barăci nu se vorbea. I-am văzut pe colegii mei zăcând tăcuți, teribil de înghesuiți unul lângă altul. Apoi am fost copleșit de durere. Mă simțeam epuizat și mă durea stomacul îngrozitor. Am ieșit din baracă și m-am dus la medic. Acesta avea autoritatea de a lăsa pacienții să rămână o zi în lagăr. Adesea, chiar și pacienții grav bolnavi refuzau să rămână, știind că o selecție bruscă i-ar fi dus la camerele de gazare. Dar să stai o zi nu era ceva considerat periculos și am cerut permisiunea medicului. Nu-mi mai păsa prea mult să-mi ascund starea.

Doctorul s-a uitat la spatele meu, mi-a verificat stomacul și mi-a scris un permis de „odihnă” pentru ziua următoare. Odată cu permisul, am primit un ecuson din pânză albă cu două litere roșii - I.L., care înseamnă „in Lager”¹. Orice prizonier care rămânea în lagăr și nu mergea la muncă afară purta ecusonul acela pe spate: lucrătorii de la bucătărie și de la curățenie, suspecții arestați în lagăr sub suspiciunea de sabotaj, bolnavii și alții. M-am întors în baraca mea, m-am prăbușit pe pat și am încercat să adorm.

A doua zi, toată lumea s-a dus la muncă. Yehezkel era supărat pe mine pentru că obținusem un „permis de boală”,

---

¹ În germană în original, „în lagăr” (n. tr.).

dar trebuie să fi părut foarte bolnav, așa că m-a lăsat în pace. Lagărul s-a golit. A fost un sentiment ciudat să fiu lăsat în urmă.

La ora zece a sunat gongul și prin difuzoare au fost strigați toți cei care rămăseseră în lagăr, să se adune imediat în curte. Am ieșit din baracă. Câteva zeci de persoane au intrat în curte, toate cu ecuson alb. Raketz, supraveghetorul, a apărut cu un kapo care avea o listă. Fiecare persoană prezentă era întrebată, pe rând, motivul pentru care rămăsese în lagăr și, după ce Raketz își dădea cu părerea, urma să primească un anumit loc de muncă, conform listei pe care o avea kapo.

Eu am făcut parte dintr-un grup de zece persoane care a fost trimis să scoată cadavrele din „bradul” de Crăciun. Nici măcar nu am avut puterea să-mi pară rău că am rămas în lagăr. Împreună cu ceilalți ne-am îndreptat spre brad și am căutat o modalitate de a îndepărta cadavrele. Cei mai puternici dintre noi s-au urcat în el și au slăbit frânghiile, iar trupurile au căzut la pământ cu o bufnitură. Le-am cărat de brațe și de picioare și le-am așezat unul lângă altul. Ulterior, patru dintre noi s-au dus să aducă un cărucior. Cadavrele au fost apoi încărcate din cărucior într-un camion care le-a dus la crematoriu.

După aceea am fost instruiți să dărâmăm bradul. Nu știam cum sau de unde să începem. În ciuda durerii, am urcat, m-am așezat pe o scândură acoperită cu crengi și am verificat frânghiile legate. Am încercat să slăbesc capătul unei frânghii și, procedând astfel, câteva crengi s-au desprins și au căzut la pământ. În același moment am auzit o împușcătură și am simțit o durere puternică în picior, din care a început imediat să curgă sânge.

Mai jos era un soldat SS care venise să supravegheze munca. Nu mi-am dat seama de prezența lui, deoarece eram

ocupat cu verificarea bradului. Crengile au căzut lângă el, iar el a crezut că am făcut-o intenționat, s-a întors și m-a împușcat de la mică distanță.

— Coboară imediat, porcule! a strigat furios.

M-am lăsat la pământ, neputincios. Am așteptat a doua împușcătură, eliberarea, dar nu a venit.

— Ai noroc că azi e sărbătoare! a strigat el. Altfel te-aș fi ucis pe loc!

Un kapo care supraveghea s-a grăbit spre noi, îngrijorat pentru propria piele. M-a lovit de câteva ori, pentru a-l mulțumi pe soldat. Apoi s-a aplecat spre mine și m-a apucat de gulerul hainei, ridicându-mă de la pământ cu ambele mâini și șoptindu-mi:

— Întoarce-te la patul tău, dar repede! Să nu scoți nici măcar nasul afară!

Brusc, am avut o viziune, parcă reală, a Crăciunului din anul precedent și mi-am amintit de explozie și de rănilile mele grave, de care suferisem câteva luni după aceea. Ce mai noroc de sărbători...

Mi-am apăsat cracul pantalonului de rană, să opresc sângerarea, și m-am îndreptat șchiopătând spre baracă. Am intrat în clădirea goală, mi-am dat pantalonii jos și am văzut că glonțul intrase în carnea de sub genunchi, scoțând o bucată mare din ea, dar, din fericire, nu rămăsese înfipt în picior. Am legat o cârpă peste rană și am strâns-o bine. „Bandajul” s-a îmbibat imediat cu sânge, dar fluxul a încetinit, ajungând doar să picure, apoi s-a oprit. Am zăcut acolo până seara. Nu existau medicamente, evident, și tot ce puteam face era să umezesc cârpa din când în când. Furios, Yehezkel s-a tot agitat pe lângă mine, un timp îndelungat.

A doua zi dimineața, când s-a auzit apelul de trezire, am rămas întins acolo. Nu puteam să mă ridic, în ciuda tuturor eforturilor mele. Yehezkel a îndepărtat cârpa, pielea din jurul răniei se contractase și căpătase o culoare cenușie ciudată și nu puteam să-mi întind piciorul. Yehezkel a dat cârpa laoparte, m-a ridicat pe spatele lui și m-a dus la doctor. Nu știu cum a rezistat, deși nu cântăream prea mult; la vremea aceea, și el trebuie să fi cântărit cam tot pe atât... M-a lăsat la baraca medicală, a luat un bilet pentru adunare, pe care trebuia să-l arăți dacă lipsea cineva, și a fugit repede în curte.

De la baraca medicului am fost transferat la „spital”. Dintr-un motiv oarecare, nemții erau mulțumiți de spital și le permiteau medicilor să îl conducă. Deși din când în când venea un camion pentru a „curăța” spitalul de pacienți, iar după o dezinfectare temeinică a locului, erau admiși pacienți noi. Pacienții stăteau întinși pe o saltea fără așternuturi, goi, acoperiți cu o pătură. Oricine își murdărea salteaua era aspru pedepsit.

Medicul responsabil de spital, profesor înainte de război, mi-a verificat piciorul. A stabilit imediat că va fi necesară o operație. Am fost băgat într-o baie caldă – o experiență pe care nu o mai avusesem de foarte mult timp –, dar durerea m-a împiedicat să mă bucur de ea. Un alt medic, care făcea treaba de infirmier, mi-a pus comprese fierbinți pe rană, să o curețe și să îndepărteze orice murdărie. Timp de trei zile la rând, mi-au aplicat pe picior cârpe de pânză fiartă, care m-au făcut să leșin de durere. Nu existau sedative. În a patra zi, pe 3 ianuarie 1945, la ora unsprezece dimineața, am fost dus la chirurgie.

Fratele meu, care venea să mă viziteze în fiecare seară, știa că în timpul operației nu vor exista sedative sau

anestezie. Îi strânsese pe toți prietenii noștri, din lagăr și din fabrică. Adunaseră tot ce aveau – mucuri de țigară, pâine, cămăși – și dăduseră totul la schimb pentru o coroană de aur a unui dinte. Nu știu de la cine au luat-o. Au oferit aurul doctorului, în schimbul unei doze de anestezic. A fost nevoie de aur pentru ca medicul să ia în considerare riscul.

Pe masa de operație, i-am reamintit medicului de promisiunea lui, iar el a aprobat din cap. Cu toate acestea, am văzut că asistenții lui îmi legau mâinile și picioarele de masă, dar apoi l-am văzut pe medic umezind o bucată de vată în eter și ținând-o la nasul meu. Am inspirat cu repeziune, cât de adânc am putut, înainte ca eterul să se poată evapora, și în timp ce încă mă chinuiam să respir au început să mă opereze. Când mi-au întins piciorul, am țipat, iar când cuțitul mi-a tăiat carnea, doctorul mi-a băgat o cârpă în gură, înăbușindu-mi țipetele. Am fost cuprins de o transpirație rece. De mai multe ori mi-am pierdut cunoștința, până mi-am revenit, trezit de durere.

Medicii au curățat rana, i-au cusut marginile, au acoperit-o cu o bucată de tifon și au bandajat piciorul cu hârtie igienică absorbantă; în spate au legat o tijă pentru a îndrepta și pentru a întinde piciorul. Astfel, operația a fost finalizată. Timp de paisprezece zile nu m-am ridicat din pat. Mi-au schimbat bandajele, dar nu am primit niciun medicament. Rana emana un miros urât și din ea curgea puroi. Pe măsură ce treceau zilele, rana arăta mai rău și îmi provoca dureri constante; și în tot acest timp stăteam cu ochii pe ușă, anticipând cu nerăbdare camionul ce urma să vină să evacueze clădirea...

CUPRINS

Capitolul I. Un incident pe drumul dintre Varșovia și Ostrowiec	7
Capitolul II. Germanii ocupă Varșovia	14
Capitolul III. Activitate clandestină în Varșovia	19
Capitolul IV. Ostrowiec Świętokrzyski – exterminarea evreilor	27
Capitolul V. Turnătoria	36
Capitolul VI. Omul din furnal	42
Capitolul VII. Rebeliunea care a dat greș	49
Capitolul VIII. Auschwitz	57
Capitolul IX. Fierar în lagărul Buna Monowitz	66
Capitolul X. Douăzeci și cinci de lovituri de bici	76
Capitolul XI. Coșmarul de Crăciun	84
Capitolul XII. Rușii sosesc la Auschwitz	91
Capitolul XIII. La spitalul din Cracovia	102
Capitolul XIV. Contrabandiști	109
Capitolul XV. Cum am ajuns în Serviciul de Securitate	117
Capitolul XVI. Viața ca ofițer de investigații	127
Capitolul XVII. Implicarea în incidentul de la Kielce	136
Capitolul XVIII. „Evadarea” în Cehoslovacia	147
Capitolul XIX. Viena – Marsilia – Haifa – Cipru	157
Capitolul XX. La bordul navei „Theodor Herzl”, din nou spre Israel	167

VA RĂMÂNE LA AUSCHWITZ PÂNĂ LA CAPĂT, CA SĂ-I DEA O ȘANSĂ DE SUPRAVIEȚUIRE FRATELUI SĂU.

POLONIA, 1940. Moshe și familia lui fug din Varșovia, într-o încercare disperată de a-și salva viețile, în timp ce forțele naziste intră în oraș. Ascunși sub identități false, ei speră să apuce sfârșitul războiului, pe care-l consideră aproape.

Niciun loc nu este însă cu adevărat sigur pentru evreii din Polonia și, în scurt timp, Moshe și fratele lui se pomenesc în drum spre Auschwitz, de unde nimeni nu se mai întoarce. Despărțiți de restul familiei, ei fac tot posibilul să rămână unul lângă altul.

Dar o întâmplare devastatoare îi pune pe frați în fața unei alegeri imposibile: să rămână împreună și să piară la Auschwitz sau să se despartă, sperând la cea mai mică șansă de supraviețuire. Războiul e pe sfârșite și Moshe este dispus să facă orice pentru a-și ține fratele în siguranță, chiar dacă asta înseamnă să fie singurul rămas în locul pe care își dorește cu disperare să-l părăsească.

Într-o poveste de necrezut, dar adevărată, Moshe și fratele lui înfruntă foamea, ura și o despărțire sfâșietoare, în speranța că vor trăi pentru a mai vedea o dată cerul dincolo de zidurile lagărului.

„Mulțumesc pentru că ne-ai împărtășit călătoria ta! Foarte bine scrisă. Tulburătoare, fără detalii violente și sângeroase explicite. O lectură de luat aminte.”

Recenzie Goodreads

„O carte diferită de multe altele pe care le-am citit despre Holocaust. Patrunde profund în viața personajului după plecarea din lagăr – ce locuri de muncă a găsit, cum a călătorit, antisemitismul pe care l-a întâlnit la tot pasul și cum s-a simțit în sfârșit liber, dar singur.”

Recenzie Goodreads

„Poveștile personale ale supraviețuitorilor Holocaustului, cum este și cea a lui Moshe, ne reamintesc să ne păzim de o astfel de ură ucigătoare și de lucrurile cumplite pe care aceasta le declanșează în noi înșine, în comunitățile în care trăim și în lumea noastră.”

Recenzie Goodreads